

In de rubriek 'Het laatste woord' praten mensen over hun laatste levensfase. Daaronder staat wekelijks een necrologie van een niet per se bekende persoon.

Mijn geloof heeft handjes en voetjes

Naam: Lydia Davidse (1963)

Woont: in Vlissingen, met echtgenoot. Zij heeft een dochter (24 jaar) en twee zonen (26 en 20).

Werkte: in een winkel voor kinderkleding in Middelburg, waarvan zij mede-eigenaar was.

Wat voorafging: In 2010 onderging ze behandelingen wegens borstkanker. Begin 2011 werden uitzaaiingen in de lever vastgesteld. Sinds juni j.l. houdt ze er rekening mee dat ze nog maar enkele maanden te leven heeft.

„Dit was mijn haar op mijn trouwdag, drie jaar geleden. Gek genoeg mis ik het niet. Ik heb nu drie verschillende pruiken. Ik vind het wel grappig een beetje met m'n uiterlijk te spelen.”

‘Ik kan goed een grens trekken, met gedachten en gevoelens die ik wel en niet toelaat’

ook door de diepste en donkerste dalen kan leiden. Zijn nabijheid geeft me rust.

„Begrijp me niet verkeerd: ik heb ook m'n slechte momenten, ik onderga heus niet alles met innerlijke blijheid. Voor mij heeft geloof ook een hele praktische kant: geloven met handjes en voetjes, noem ik dat. Ik ben lid van de Evangelische Kerk in Souburg. De mensen van de kerk proberen er echt voor elkaar te zijn. Ik heb geprobeerd daaraan mijn bijdrage te leveren. Het is geweldig te ervaren hoe zij mij nu bijstaan.

„Drie weken geleden hebben ze me naar een vakantiehuysje in Kamperland gebracht en weer opgehaald, inclusief boodschappen doen voor een hele week, bedden opmaken, bagage in- en uitpakken. Ongelofelijk. Nu ik zelf niet meer ons huis kan schoonhouden, hebben ze een rooster gemaakt: twaalf vrouwen, twee ochtenden in de week komt er iemand.

„Ik ben bezig met drie mappen, waarin ik herinneringen voor mijn kinderen opschrijf. Ik zal niet meemaken dat ze ooit trouwen, kinderen krijgen. Tegen die tijd kunnen ze me daarover geen advies meer vragen. Dus schrijf ik nu alvast maar dingen op die me te binnen schieten. Geen idee of ze er behoefte aan zullen hebben. Maar ik vind het een fijn idee dat ik allerlei gedachten en suggesties voor hen kan achterlaten.

„In een kast heb ik drie planken ontruimd. Op elk daarvan leg ik zo'n map en verzamel ik dingen die ik aan mijn kinderen wil nalaten. En cadeautjes – ik leg ook cadeautjes in de kast voor hen klaar. Zoals een kopie van dit stuk. Het zal een verrassing zijn; ze lezen deze krant toch niet.

Tekst & foto's
GIJSBERT VAN ES

Reacties: laatstewoord@nrc.nl
Twitter: [#hetlaatstewoord](https://twitter.com/hetlaatstewoord)

„Mijn huwelijkscrisis en echtscheiding vond ik zwaarder om mee te maken dan mijn ziekte, ook al weet ik dat ik niet lang meer te leven heb. Ziek zijn beschouw ik als overmacht. Het overkomt me. Intussen kan ik ook blij zijn om wat ik meemaak, genieten van gezelligheid met m'n familie, van een film, van wolven en de zon.

„Dat mijn huwelijk zeven jaar geleden stukliep, raakte me diep. Ik ben door een hel gegaan. Eerst strijd, om te redden wat er te redden valt. Twijfel: is het ook mijn eigen schuld, wat doe ik fout? Schuldgevoel tegenover de kinderen. Schaamte: het was niet makkelijk met anderen te delen wat me in die twee jaar van huwelijkscrisis allemaal overkwam.

„Bij mijn ziekte heb ik de knop tot nu toe steeds vrij snel kunnen omzetten. In 2010 dacht ik: dat wordt een jaar lang knokken en dan ben ik er weer bovenop. Dat bleek niet zo te zijn. Sinds juni weet ik dat ik me op m'n einde moet voorbereiden. Dat doe ik nu, op allerlei manieren.

„Alle clubjes en activiteiten buiten de deur heb ik opgezegd. Vaste dingen wil ik niet meer te doen hebben. Alle avonden houd ik vrij voor mijn man, met wie ik drie jaar geleden getrouwd ben, en voor de kinderen. Verjaarsvisite, feestjes, bezoek: allemaal prima – maar wel overdag.

„Mijn man werkt hard, hij heeft z'n eigen bedrijf. Sommige mensen zeggen: hij zou nu meer tijd met je moeten doorbrengen. Ik zeg: nee, juist nu heeft hij ook zijn werk hard nodig, om het ritme van z'n eigen leven vast te houden. Anders valt hij

„Overdag ben ik vaak alleen. Ik heb er geen moeite mee. Boek lezen, dvd kijken, muziek luisteren, slapen – ik vermaak me wel. Met mijn rollator kan ik gelukkig nog de stad in, op een terras met een kopje koffie over de Westerschelde uitkijken. Zo prachtig! Ik ben een echte Zeeuwse. Dit is mijn landschap.”

helemaal in een gat straks, als ik er niet meer ben.

„Allerlei abonnementen en donaties heb ik per 1 januari opgezegd. Mijn motor heb ik verkocht, na twintig jaar genieten van motorrijden. Ik was nogal met handwerken bezig, maar alle wol en garen en haak- en breinaalden heb ik weggegeven – ik begin nergens meer aan.

„Met een vriendin heb ik doorgenomen aan wie ze m'n kleren kan

aanbieden. Wat overblijft, gaat naar de Kledingbank. M'n dochter heeft de eerste keus uit mijn boeken. Een andere vriendin verdeelt de rest.

„Mensen vragen me wel eens: hoe kan het toch dat je zo positief blijft en zo nuchter reageert op alles wat je nu meemaakt. Zelf vind ik dat niet bijzonder. Ik kan goed een grens trekken voor mezelf, met gedachten en gevoelens die ik wel en niet toelaat. Ik kan wel gaan zitten jamme-

„Via een volksdansgroep heb ik Russische vrienden gekregen. Voor hen heb ik Russisch geleerd. Ze wonen bij Rostov, bij de Zwarte Zee. Afgelopen zomer heb ik een afscheidsbezoek aan hen gebracht. Ik was een beetje teleurgesteld dat ze alle gesprekken over afscheid en levensende afhielden – duidelijk een cultuurverschil.”

ren en klagen, maar wat word ik daar wijzer van? Liever geniet ik van wat ik nog wel heb en kan.

„Ook speelt een rol dat ik me gesteund en geleid voel door de hand van God. Ik praat er weinig over. Mijn man, de kinderen, veel mensen in mijn omgeving hebben niks met geloof. Ik val ze er niet mee lastig.

„Ik zie God als een vader die ervoor zorgt dat je veilig bent bij alles wat je overkomt. Hij is de gids, die je